

BIRIBILLA

PELOTA-JOKOA

Gauza biribilla dirudi gure ametsak.

Lenengo begiratu daigun gure aurrean daukaguzan gauzetara. Jolaserako pelotea biribilla da. Ta denpora pasagarri ta gorputz ta gogo osasuna zabaldu ta sendotzeko orixe bear mutil koskor ta gazteak. Mundu guztian geurea, izan bere, esku pelota jokoa ta ortarako trebetasuna.

Pelota partiduak ikusi ezker, an, agertzen dira euskaldun gaztearen begia, burua ta gorputz liraintasuna.

Bere gogoa da, zintzotasunez jokatuta egokitasuna ta artea agertu ta ikusle guztiari ederraren poza ta atsegiña emotea. Peloteak daroa ba, itsu-itsuan, pelotariak emon dautson ariña, indarra ta abildadea.

Ta pelota biribil ta gaztearen trebetasunaz, jende guztia, gora gora, ipinten dana urrezko partidu biribillak urten dau.

Ta ondoren zenbat zer esan gozo, jakintsu ta pozgarri jendearen artean.

Ortarako da izan be, gizonaren bizia.

Umea ez da jaio atsekabez minduta nekepean, negarrez, bizitza saminpean bizi izateko. Berezko deia da pozaren naia, aurrerapidearen egarria.

Mundu ontan nekeak utsik emongo ez danan ezker, nekeak, pozak, negarrak, aurrerapideak, ondamuak eta laguntza onak, danen artean, kate biribil bat osotzen dabe. Ta gu katei biribil orren barruan gabiltzaz.

ALDIA

Aldiari buruz be, bardin, jazoten da.

Il batak bestea dakar ondoren, ta olan, aldi barriak, tarteka-tarteka, sortzen dira.

Danak dira ederrak, baiña euren artean bat da illun eta baltze-

na, negua. Aldi orretan sartzen garanean, kolore gorritzka ta baltzak zurbildu egiten dira, biziak sarrigo alde egiten dau gizartetik. Solo ta mendiak igartu egiten direla dirudie, bizia lurrean, askoz, motelago agertzen da. Dana berantza doala esan lei ta ori dala-ta, udabarriari begira, antziz, egon oi gara.

UDABARRIA

Ta askenean be, aldiaren legea betetan danean, emen da, guk maite dogun udabarria.

Udabarri itxaroa maitasunezko argia da... Personak, arkaitzak, mendiak, larra-bizkarrak, soloak, landak eta baratzak, danak, irriparez, agertzen dira.

Biziaren erne-miña agertzen asten da alderdi guztietatik.

Neguak eskua emon dautso udabarriari ta lurrean erraiak, oparo, urez asetuta itzi dautsoz.

Negu baltzak izan dau udabarriarentzat bere maitasuna, biziaren gurintasuna emon dautso.

Udabarriak, bai oster, eskar onez erantzun.

Alderdi guztietatik zugatz adarrak orbiztuten asi dira, azala didiz dakarrelarik. Bizia erne-miñetan, lora biurtzen asi da adar magal eta puntetan.

Neguko edurra lora zuri biurtu da udabarrian ta maietza da lorartean etorkizunaren itxaropena.

Maietza gogo askoren ametsa. Emen dago gure gogo guztia lurrean ezarrita. Dana lorea, usain gozoa, argia, kimu barriak sortzen eta lora zurietan zabaltzen, sagardi osoa ezteguetako soñeko zuri ederrez jantzi da.

Izadiaren Egillea eta lurra maitasunez beterik dagoz gizardiaren alde, frutu etorkizunaren itxaropena eskeñiaz. Lurrak Egillearen bedeinkapenez ta gizonaren lanagaz lagundurik, janari onak emoten dautsoz gizaldiari.

PAULIN

NASTEAN

EUSKALDUNEN OPERAK

Bilbaotarrak eta bizkaitar asko be bai, opera-zaleak dira, Abao bazkunak agertzen dauan lez, baiña euskaldunak ez dira zaleak operak entzuten bakarrik, idazten be trebeak dira.

Euskerea bera be egokia da operak abesteko: dunduritsua ta errez erabiltekoa, abots bakartiak edo bokalak eta lagundunak edo konsonanteak neurri bardintsuan erabilten dauz, lagundun bi gitxitan alkartzen dira eta berben naiz esaldien doiñua be oso egokia da abesteko, beste edozein izkuntzatan baiño egokiagoa.

Orregaitik aspaldion indar aundia artu dau gure artean opereak.

Gaiñera Iparraldean ba-dago antxiñatik antzekoa dan jokera bat, "pastoralak" dira erdi-aroko "misterio"en ondorena

euskeraz. Oraintsu erakutsi deuskue ETB'n Makia Sule'ko pastoralak.

Egoaldean be XVIII gizaldian agertu eben Euskalerraren Adiskideak izkuntza bietara egoan "El borracho burlado" antzerki abestua. Urrengo Donostia'n, beste antzerki abestu asko galdu ondoren, euskeraz abestu zan "Prudente" Santisteban'en antzerki abestua edo opera, eta ondoren Iparragirre Gimón'ena eta oraintsuago Zapiarain'en Txaton Piperri eta Anboto.

Baiña eder-lan oneik ez ziran egokiro antzezten eta euren izen ona galdu egin eben. 1909n. urtean asi zan barririo zale-tasun au agertzen "Maitena" opereagaz. Ez zan ain ona, baiña Bilbao'ko Korallak emon eutson indarra Jose Power buru zala.

Laster sortu zan Euskalerria'n opera-egille eta zaleen aldi barri bat eta or diz-

diratzen dabe izen ospetsu oneik: Jose Maria Usandizaga, Santos Intxausti, Jesus Guridi eta euren "Mendi-mendiyan", "Lide ta Ixidor", "Mirentxu" opera ederrak.

Gure Azkue aundia be bizi-bizi sartu zan ordukoa zan jokabide onetan eta bereak doguz eres-antzerki eta opera oneik: Vizcaytik Bizkaiara, Sasi-eskola, Aitaren bildur, Gainzabaleko eiztaria eta Eguzkia nora euskeraz eta bietara Colonia inglesa, Pasa de Chimbos. Eta beste iru oratorio: daniel, Lamindano eta Andra Urraka. Eta operen artean oneik sartu bearrekoak: Ortzuri eta Urlo.

Zaletasun au ez dala galdu agertzeko, oraintsu agertua da Manuel Lekuona'k egindako liburtuari jarraituz, Ezkudero'ren Zigor opera.

OLAZAR'tar Martin'ek